

HISTÒRIA JURÍDICA

Oficina d'estudis jurídics

La creació de l'«*Oficina d'estudis jurídics*», per acord de l'Assemblea de la Mancomunitat de 28 de maig de 1918, responia a la necessitat de realitzar «les actuacions necessàries per a portar la normalitat a la vida jurídica catalana i assegurar l'eficàcia del seu normal expandiment pels mitjans que les possibilitats actuals permetessin, i especialment pel de codificar les regles integrants del Dret civil nostrat en regulacions parcials o totalment» (1).

L'Oficina empenqué simultàniament les dues tasques principals que l'estat actual de la situació jurídica catalana reclamava, la codificació de les nostres institucions civils i l'estudi monogràfic d'aquestes institucions com a base i complement de l'obra codificadora. Resultat d'aquesta activitat foren l'estudi sobre «La codificació i el dret català», el qual tracta de l'estat actual i de les possibilitats de solució del problema jurídic a Catalunya, i el treball monogràfic sobre la institució dels «Parafernals», completat amb la seva regulació dins les lleis catalanes, els drets supletoris, la doctrina dels nostres juriconsults, la dels comentaristes dels drets canònic i romà, la jurisprudència espanyola i la legislació dels països que posseeixen institucions semblants.

Apart d'aquestes tasques principals que hem exposat, l'Oficina havia començat ja la compilació dels nostres costums jurídics amb els dos volums del *Costumari* (el primer referent als usos sobre la manera de ben menar els boscos i les arbredes, i els tractes de bosc i fustes, i el segon sobre les tres principals servituds rústiques, termenals, camins i aigües), publicats en edició provisional i sotmesos a l'estudi dels experts de les diferents comarques, tenia ja la impremta un tercer volum en el qual era donat el sentit actual a les prescripcions del *Recognoverunt Proceres* i les «Ordinacions de Sanctacília» i preparava el quart sobre la «Rabassa morta».

Amb el volum dedicat a privilegis i ordinacions de la Vall d'Andorra l'Oficina continuà l'obra de publicació dels textos de dret català que havien iniciat Ramon d'Abadal i Vinyals i Ferran Valls-Taberner, i, finalment, actuà també d'orgue consultiu del Consell de la Mancomunitat i de diverses delegacions en aquelles qüestions jurídiques que aquests organismes sotmetien a la seva deliberació.

Interrompuda per les circumstàncies polítiques l'activitat de l'Oficina, seguiren la mateixa sort les seves publicacions. Entre les que havien aparegut oferim ací una llista de les que afecten a la nostra història jurídica:

Institucions de Dret català: Parafernals (any 1921).

Usos i costums del bon pagès sobre boscos i arbredes, amb els tractes que s'hi fan. (Vol. I del *Costumari Català*.)

Costums sobre termenals, camins i aigües en terres de pagès. (Vol. II del *Costumari Català*.)

Parafernals. (Estudi de la institució fonamental en els seus antecedents: Dret català comú i especial, Dret canònic i romà, Doctrina dels comentaristes, Jurisprudència, Legislació comparada, Corrents moderns, etc. Acaba amb un projecte de regulació bàsica.)

Textos de Dret Català. — Privilegis i ordinacions de les Valls Pirinenques: 1) Vall d'Aran; 2) Vall d'Aneu, Vallferrera i Vall de Querol; 3) Vall d'Andorra.

Biblioteca del Col·legi d'Advocats

Efectuat pel desembre de 1924 el darrer canvi d'estatge d'aquesta corporació al casal que actualment ocupa al carrer de Mallorca, hom va pensar tot seguit instal·lar-hi dignament la magnífica biblioteca que en el curs dels anys 1920-24 havia estat considerablement enriquida amb nombrosos donatius, entre els quals cal esmentar el de l'il·lustre juriconsult que fou degà del Col·legi, Guillem M.ª de Brocà, el recull de documents oficials i diplomàtics que serviren de base

(1) Mancomunitat de Catalunya. L'Obra realitzada. Anys 1914-1923, p. 104.

a les deliberacions de la Conferència de Versalles ofert pel govern francès, el miler de volums sobre dret anglès donatiu de l'erudit publicista i bibliòfil Eduard Toda.

Per la seva part, el Col·legi no ha oblidat tampoc, durant aquests temps, la seva Biblioteca i ha procurat fer-la no solament un instrument de treball per als professionals i els estudiosos del dret, sinó també un dipòsit de llibres i documents d'inestimable preu referents a la nostra història jurídica i a la d'altres pobles. A aquesta darrera finalitat responen les adquisicions de l'exemplar del *Consolat de Mar* imprès en castellà a València l'any 1539; del *Tractatus Universi Iuris*, edició veneciana de 1584, dels quaderns gòtics de Constitucions i Pragmàtiques dels segles xv i xvi, que vingueren a completar la magnífica col·lecció que havia ja reunit Brocà, i un Ritual de Lleyda amb constitucions d'Antoni Agustín.

Va augmentar també extraordinàriament en aquest període el fons de llibres i de revistes tant referents a matèries jurídiques com a altres aspectes culturals; fou habilitada la magnífica sala gran de lectura, varen ésser projectades i iniciades les obres d'altres sales, una destinada a recollir els al·legats dels juriconsults catalans més notables i altres al magatzematge de llibres.

Finalment, fou posat al servei d'aquesta biblioteca un personal competentíssim el qual empenqué la seva catalogació segons el sistema decimal i l'ha convertit en poc temps en un instrument de consulta de màxima eficàcia.

BIBLIOGRAFIA

LLIBRES

Anuario de Historia del Derecho español. Tom I (Madrid, 1924).—Tom II (1925).—Tom III (1926).

Aquests tres volums, de prop de 500 planes l'un i de més de 550 els altres, han estat publicats pel «Centro de Estudios Históricos», organisme de la «Junta para Ampliación de Estudios e Investigaciones Científicas» que tantes altres publicacions interessants sobre història, arqueologia i filologia ha editat. El nucli de redactors de l'*Anuario* són en llur major part, deixebles de l'il·lustre Hinojosa, influïts per la seva manera científica d'elaborar la història del dret; a més a més hi col·laboren també diversos especialistes peninsulars i estrangers.

Està integrat l'*Anuario* per tres classes de treballs: investigacions d'història del Dret, edicions de textos jurídics importants, que siguin inèdits o que hagin estat molt deficientment impresos, i informació bibliogràfica. La història del Dret espanyol hi és entesa amb criteri extens, abarçant des de les més remotes a les més recents etapes de l'evolució jurídica i admetent l'estudi de totes les cultures jurídiques desenvolupades a la Península ibèrica. Correlativament, un lloable sentit d'àmplia comprensió ha donat cabuda en aquest *Anuario* a treballs redactats en qualsevol dels idiomes peninsulars neo-llatins.

Resseguir un a un els diversos estudis, tots ben remarcables, continguts en aquests tres volums, requeriria llarg espai. Aquí ens limitarem principalment a subratllar-ne alguns d'especial interès en relació a la història jurídica de la nostra terra. Així ens cal assenyalar l'article del Sr. Ramos Loscertales sobre *La «devotio» ibèrica* i el del Sr. Baró de Schwerin: *Notas sobre la historia del Derecho español más antiguo*, particularment interessants per les observacions i aclariments que aporten respectivament per al millor coneixement de les institucions ibèriques i dels problemes de la història de les recepcions jurídiques en el Codi d'Euric.

Un article d'Ernest Mayer, que duu per títol: *Dopsch y el Capitulare de Villis*, i la rèplica d'Alfons Dopsch, sota l'epígraf: *Carlomagno y el Capitulare de Villis* es refereixen a un problema interessant de la història jurídica en relació amb la Marca Hispànica. Dopsch ha tractat de demostrar la connexió immediata que té amb Catalunya l'esmentat Capitular, el més transcendental de tots per la història de l'economia en l'època carolíngia. La tesi de Dopsch, acceptada per diversos erudits de relleu, és impugnada per Mayer en el primer volum de l'*Anuario* i defensada pel seu autor des de les planes del segon volum d'aquesta publicació. En el volum III Marc Bloch s'ocupa també d'aquesta qüestió en un interessant article sobre l'organització dels patrimonis reials carolíngis i les teories de Dopsch, contra les quals pren posició.

Relacionat amb l'escola jurídica barcelonesa del segle xi és el treball de Valls i Taberner sobre *El «Liber iudicium popularis» de Homobonus de Barcelona*, insert en el segon volum de l'*Anuario*;